
Testa: Zkoumám ožívování religiozity

Italský vědec Testa: Zkoumám ožívování religiozity

Alessandro Testa napsal již tři knižní monografie. Italsky vydané práce se věnovaly vztahu starověkých mýtů a moderní mytologie, lidovým karnevalům anebo dějinám religiozity v regionu, z něž sám pochází. Kromě toho je italský vědec čilým editorem a rovněž autorem studií v renomovaných časopisech, jako jsou *Folklore*, *Method and Theory in the Study of Religion*, anebo *Social Anthropology*.

Testova erudice, píle i nápady byly nyní oceněny prestižním tzv. Starting grantem ERC CZ, který je tuzemskou variantou pro vynikající žadatele o podporu Evropské výzkumné rady (ERC), kteří před bruselskou komisí sice výborně „zabodovali“, ale v náročném klání už pro ně nezbyly finance k zajištění projektu. Testův výzkumný záměr s názvem „The Re-Enchantment of Central-Eastern Europe“ (česky ve významu „Znovu-okouzlení střední a východní Evropy“) dostal od ministerstva školství dvanáct milionů korun na dva roky s povinností utkat se opět o další mezinárodní zdroje – především opět o unijní ERC grant.

Univerzita Karlova získala celkem tři projekty ERC CZ, vedle Testy získali ještě ERC CZ Consolidator granty teoretický matematik Zdeněk Dvořák z Matfyzu, a ekolog Marek Stibal z Přírodovědecké fakulty.

ERC granty uděluje Evropská výzkumná rada z rozpočtu EU. Jedná se o velice prestižní granty, které mají za cíl podporovat excelentní vědu ve všech oborech. Velký důraz je kladen na zcela nové revoluční myšlenky, které mohou výrazně ovlivnit daný obor, posunout jeho hranice nebo dokonce otevřít nové výzkumné perspektivy.

V současné době je možné žádat o pět typů ERC grantů: Starting (začínající vědci), Consolidator (mladí vědci s vlastními skupinami či projekty), Advanced (špičkoví senior vědci), Synergy (skupiny 2-4 řešitelů), a Proof-of-Concept (podpora rané fáze komercializace vědeckých výstupů).

Granty ERC_CZ uděluje MŠMT ČR vědcům, kteří se svými projekty v ERC soutěži získali výborné hodnocení, ale nebyli podpořeni EU pro nedostatek finančních prostředků.

„Lidé si ERC a ERC CZ docela pletou. Pohovor před komisí, jakousi ‚popravčí četou‘ více než dvaceti odborníků, kteří si navíc přečetli asi deset externích posudků a každé mé slovo pečlivě zvažovali, bylo dosti stresující a mentálně vysilující,“ říká dnes – již s úsměvem ve tváři – historický antropolog, jenž má za sebou bohatou kariéru a řadu úspěchů.

Čím se bude v dvouletém projektu zabývat? „Můj projekt zkoumá náboženské fenomény, které se znovuobjevují v zemích takzvané východní a střední Evropy. Stručně řečeno: Zajímat se budu o religiozitu v zemích Visegrádu a ve východním Německu. Nezabývám se nezbytně jen formami oficiální religiozity, jako je například křesťanství, nýbrž různými formami lidové víry či novými náboženskými hnutími. Chtěl bych postihnout širší obraz v porovnání více států, a jak se změnila situace po pádu komunistických režimů,“ říká Alessandro Testa.

Usiluje o zachycení důvodů a jevů patřících k religiozitě, ale na něž nebyl dosud brán dostatečný zřetel. Odhalit subtilnější vrstvy náboženskosti mají pomoci historických a etnografických metod, s nimiž má Alessandro coby vystudovaný historik, religionista a také antropolog bohaté zkušenosti. K metodám patří terénní výzkum, zúčastněné pozorování, řízená interview i bádání v archivech, ale také sběr materiálů, tiskovin anebo neoficiální literatury. Jde o široké spektrum zdrojů. Vědecký tým plánuje nákup softwaru pro analýzu dat i koupi potřebných knih a podkladů.

„Stěžejním úkolem bude studovat a porozumět důvodům pro návrat spirituality čili obecným kulturním podmínkám a motivacím, které umožnily, aby se ve středovýchodní Evropě tento jev znovu objevil, a pochopit historické a společenské

faktory, které podmiňují tuto sociální transformaci," vysvětluje svůj projekt, který má v hledáčku Česko, Slovensko, Polsko, Maďarsko a východ Německa. O to se má postarat pětičlenný tým: kromě Testy další tři doktorandi vzeší z mezinárodního výběrového řízení a jeden postdok, nejspíše z české univerzity. „Bude moji pravou rukou,“ dodává sympatický Ital a světoběžník, který na Fakultě sociálních věd UK působí přes rok, ale Prahu si zamiloval už dávno předtím.

Dávné nadšení pro Prahu

Českou metropoli navštívil prvně už v roce 2002. Během studií a akademické činnosti následně zavítal do Španělska, do Francie (na Sorbonnu), ale také do Estonska, na Island anebo do Vídně, přičemž působil na různých univerzitách. Mezitím všim ale strávil i dva roky v roli postdoka na Univerzitě Pardubice (2013 až 2015). Proč právě tam? Jak se tam dostal?

„Byla to tak trochu náhoda. Pár dnů po doktorátu jsem dostal nabídku z východních Čech, do Pardubic, a řekl jsem si: carpe diem, zkus to. Je to milý region, ale blízko Praze, kterou jsem si zamiloval,“ vzpomíná Testa. Zvláštním způsobem jej okouzila i východní část Evropy, protože v dalších letech žil také v Tallinnu.

Co ho nejvíce obohatilo? „Je extrémně důležité pro výzkumníky, zvláště v začátcích kariéry, aby si rozšířili obzory, jak jen to jde. Pomohlo mi to ohromně, naučil jsem se sedm jazyků – a mohli bychom tohle interview dělat i česky, nicméně angličtina je pro mé vyjadřování přesnější. Nasávat znalosti v zemích je nedocenitelné, viděl jsem různá vědecká prostředí, přístupy a podobně,“ hodnotí Alessandro, který rád poslouchá kapelu Dead Can Dance a miluje literaturu a umění. Není jen kabinetním vědcem: plave, hraje tenis, je aktivní.

Prahu a působení na Univerzitě Karlově si pochvaluje. „V Česku je dobrý poměr mezi kvalitou života a vyžitím, zázemím. Jsem tu velmi spokojen. Studenti dobře hodnotí mé kurzy; píšu, publikuji, mám zajímavé příležitosti ke spolupráci. Chci si tu šanci zasloužit. Mám tu také plno přátel. A samozřejmě tajným důvodem je to výborné pivo... Teď úpím, protože nemůžu jít s kamarády do hospody,“ přepne se smíchem do plynulé češtiny.

Epidemie jako šance pro tvorbu

Pandemie nemoci Covid-19 jeho projekt zatím neohrožuje. Omezení mobility je pro vědu ničivé, nicméně ERC CZ záměr začne během několika dalších měsíců a terénní výzkumy jsou plánovány až na závěr prvního roku. „Je tam docela bezpečná časová rezerva. Ale doktorandi by měli v příštím semestru přijet na pohovory, takže věřím, že nebude platit to, co říkal prezident Miloš Zeman – že budou hranice zavřené na celý rok,“ vypráví Ital.

„Moje rodina v Itálii je naštěstí v pořádku, region, odkud pocházím – oblast mezi Římem a Molise – je postižena nejméně v celé zemi. „Využívám nynější karantény jako sabbaticalu (tvůrčího volna) a soustředím se na psaní,“ říká Testa, jemuž během pár měsíců vyjde další kniha – u nakladatelství Routledge a s pracovním názvem „A Cultural History of Popular Carnival in Europe“, což bude první komparativní historicko-antropologická studie v angličtině o lidových karnevalech v Evropě.

A další kniha by se měla zrodit z jeho výzkumů střední Evropy. „Doufejme, že z ERC CZ vznikne hodně publikací, ale ve výzkumu podstupujete vždy riziko, protože nevíte, jak bádání skončí. Určitě ale vznikne kniha, články a konference. Chtěl bych navíc dostat získané poznatky k širšímu publiku – na přednáškách, akcích v muzeích a podobně. Mám ambici posunovat poznání nejen k vědcům a odborníkům, ale také širší veřejnosti,“ uzavírá Testa.

Alessandro Testa (36 let)

Italský historik a antropolog, který působí na Institutu sociologických studií FSV UK. Vystudoval klasická studia, historii a religionistiku na univerzitách v Itálii (Firence, Řím, Messina). Později působil na Sorboně, v Tallinnu, Vídni, ale také na Univerzitě Pardubice (2013-2015). Věnuje se antropologii náboženství a kulturního dědictví, přednášel na řadě vysokých škol. Je autorem tří monografií a dvě další chystá. Hovoří sedmi jazyky včetně češtiny.